

**OSLO
STATSADVOKATEMBETER**

Politimesteren i Oslo politidistrikt

Sendes kun på e-post til postmottaket

DERES REF.:
Deres ref.

VÅR REF.:
2019/00106-14

DATO:
04.12.2019

INSPEKSJON/TILSYN AV OSLO POLITIDISTRIKT – ENHET VEST

Den 18. til 20. november 2019 gjennomførte Oslo statsadvokatembeter inspeksjon av Oslo politidistrikt, enhet Vest (ENV).

Inspeksjonen ble utført av førstestatsadvokat Olav Helge Thue, statsadvokatene Nina Prebe, Ingrid Vormeland Salte, Ane Evang og hospitant Anders Svarholt.

Inspeksjoner av påtalegrupper med tilhørende etterforskningsseksjoner og avsnitt er en del av statsadvokatenes fagledelse. Kravene til fagledelse var angitt i riksadvokatens rundskriv om krav til straffesaksbehandlingen i politiet (rundskriv nr.2/2012) kap. III og i riksadvokatens mål og prioriteringsdirektiv, senest riksadvokatens rundskriv nr. 1/ 2018. Det nevnte rundskrivet fra 2012 ble erstattet av riksadvokatens rundskriv nr. 3/2018 som er datert 8. november 2018. Det nye rundskrivet har ikke på samme måte en samlet gjennomgang av statsadvokatenes fagledelse som rundskriv nr. 2/2012, men lest i sammenheng oppfatter vi at de elementene som er konkretisert i rundskrivet fra 2012 er videreført i det nye rundskrivet. Det er for øvrig varslet et eget rundskriv om fagledelse.

Formålet med inspeksjonen er å bidra til at politiets straffesaksbehandling er effektiv og holder høy kvalitet.

Under inspeksjonen hadde vi møte med ledelsen for den geografiske driftsenheten, herunder lederne for etterforskning og påtale, møte med ledelsen ved avsnitt for mishandling i nære relasjoner, møte etterforskere og jurister som behandler U18-saker og møte med allmennjuristene.

I forkant av inspeksjonen fikk vi tilsendt statistikkmateriale og redegjørelse for en del rutiner som etterforskere og jurister arbeider etter, samt enkelte andre spørsmål som det ble redegjort for skriftlig.

Som en del av inspeksjonen gjennomgikk vi utvalgte saker. (se nedenfor)

Inspeksjonen ble avsluttet med et fellesmøte der vi redegjorde for våre hovedinntrykk etter inspeksjonen.

OM DEN GEOGRAFISKE DRIFTSENEHET

Enhet Vest (ENV) er en sammenslåing av tidligere Asker og Bærum politidistrikt og Majorstuen politistasjon.

Enheten er organisert med to staber (Administrativ og Politifaglig stab) og fem seksjoner (Seksjon for kriminalitetsforebygging, Patruljeseksjonen, Etterforskningsseksjonen, Etterretningsseksjonen og Påtaleseksjonen).

Enhet Vest er lokalisert i Sandvika, Asker og på Majorstua i Oslo og det er lokal etterforskning samtlige steder. I Asker er det besluttet at det fra 1. januar 2020 skal opprettes et nytt avsnitt for lokal etterforskning, samt et patruljeavsnitt og et kriminalitetsforebyggende avsnitt. Dette er som følge av sammenslåingen med Røyken og Hurum. Fra 8. april 2019 overtok ENV ansvaret for saker om seksuelle overgrep (SO-saker) fra Majorstua krets og som tidligere ble etterforsket av FEE. Dette gjelder nye saker, slik at saker som allerede var under etterforskning på FEE er ikke overført til ENV. For øvrig kan særlig krevende saker overføres FEE etter nærmere avtale.

Fra 1. januar 2020 innlemmes Røyken og Hurum i ENV, hvilket blant annet antas å medføre et økt sakstilfang på omkring 1000 saker.

Totalt har ENV 17-18.000 straffesaker i året. Ved utgangen av 2019 ligger ENV an til en forventet økning på i overkant av 1000 saker, hvorav i overkant av 60 % av sakene er avgjort ved Felles straffesaksinntak (FSI).

Det har vært stabil bemanning gjennom hele 2019 med ca. 355 ansatte.

Nærmere om påtale:

I Oslo pd. er påtalejuristene organisert under hver enkelt enhet (selv om fagansvaret tilligger Felles enhet for påtale (FP). Under hver enhet er påtale organisert som en egen seksjon, som er administrativt underlagt den enkelte enhetsleder. Påtaleseksjonen ved ENV er ledet av en påtaleseksjonsleder og delt inn i to avsnitt: Påtaleavsnitt Sandvika og Påtaleavsnitt Majorstua herunder påtale knyttet til spesiell innsats.

Ved påtaleseksjonen er det på inspeksjonstidspunktet ansatt 28 (29) jurister inklusiv seksjonsleder og to avsnittsledere. En politiadvokat er langtidssykmeldt, en er i fødselspermisjon og en har sagt opp sin stilling.

Det er i alt 25 politiadvokater ved seksjonen. Disse er fordelt på følgende måte:

- Ti politiadvokater som jobber med saker fra lokal etterforskning i Sandvika. Dette inkluderer to politiadvokater 2, to ungdomsjurister og en som bemanner lokalt straffesaksmottak (LSM).
- Seks politiadvokater som jobber med saker fra lokal etterforskning på Majorstua, herunder en politiadvokat 2 og en ungdomsjurist.
- Tre politiadvokater som jobber med SO saker, hvorav alle er politiadvokat 2.
- Fire politiadvokater som jobber med vold i nære relasjoner, herunder en politiadvokat 2.
- To politiadvokater er knyttet til Spesiell innsats mot mobile vinningskriminelle (MVK), hvorav en av disse er politiadvokat 2.

Det har vært enkelte endringer i sammensetningen av påtaleseksjonen siden forrige inspeksjon. Av de to politiadvokatene som var knyttet til avsnittet og stedsplassert i Asker har den ene gått til FEE og den andre tilbake til Sandvika, hvor vedkommende følger opp restporteføljen av økonomisaker samt arbeider med saker fra allmennavsnittet.

ENV har videre ansatt fire nye politiadvokater siden forrige inspeksjon, herunder to uten påtaleerfaring, en med erfaring fra Enhet sentrum (ENS) for å jobbe med saker som gjelder vold i nære relasjoner og en svært erfaren politiadvokat 2 fra Felles enhet for etterforskning (FEE) til å jobbe med SO-saker.

Som følge av at enheten som nevnt trekker SO-saker for hele kretsen ble påtale særlig styrket ved en politiadvokat 2 til SO-stillingen. Tilfanget av politiadvokater har bidratt til å styrke både ressursituasjonen og kompetansen på påtale hva gjelder disse sakene, samt bidratt til et bedre samarbeid med etterforskningsenheten. Som nevnt nedenfor i tilknytning til voldssakene har dette til gjengjeld medført en økning av restanser og saksbehandlingstid på voldssakene.

Juristene er pr. inspeksjonstidspunktet stedplassert på Majorstua og i Sandvika. Det er således ingen jurister stedplassert i Asker slik det har vært tidligere. ENV opplyste at det fortsatt er og vil bli

ytterligere behov for utplassering av jurister til Asker grunnet sammenslåingen med Røyken og Hurum fra 1. januar 2020 og at spørsmålet om utplassering er under vurdering.

Om etterforskningsseksjonen:

Etterforskningsseksjonen består av tre avsnitt for lokal etterforskning, ett avsnitt for etterforskning av vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd, ett avsnitt for Spesiell innsats (SI) som jobber med utenlandske vinningskriminelle, ett avsnitt for ett avsnitt for digitalt politiarbeid og andre etterforskningsmetoder (DPA) og ett avsnitt for politivakt.

Det er på inspeksjonstidspunktet ca. 115 medarbeidere, hvorav 90 er politi og 25 er sivilt ansatte.

Om bemanningssituasjonen hitsettes fra politiets svarbrev:

Bemanningsutviklingen oppleves ikke som positiv. I forbindelse med ny straffesaksinstruks 8.april 2019 fikk ENV ansvar også for seksuallovbrudd begått i Majorstuen krets. Dette innebar en forventet dobling av antall seksuallovbrudd som etterforskes ved ENV uten medfølgende ressurs. For å kunne ivareta forsvarlig etterforskning av disse høyt prioriterte sakene ble erfarne etterforskere flyttet fra lokal etterforskning i Sandvika til avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd. Dette medfører en mer krevende hverdag for lokal etterforskning.

Ut over dette har DPA hatt en betydelig økning i sine arbeidsoppgaver, ikke minst gjelder dette datakrimetterforskerne. Med dagens budsjettssituasjon er det ikke rom for økt bemanning inneværende år. Vi har i tillegg latt være å ansette ved ledighet på andre seksjoner, f. eks forebyggende og patrulje.

Straffesaksstøtte er p.t bemannet med 16 personer. To av disse er steds plassert i Asker og fire på Majorstuen. I Sandvika er det 5 på generell, 2 på Spesiell innsats og 3 på vold i nære relasjoner/SO.

Nytt siden forrige inspeksjon er at straffesaksstøtte for tiden ikke har en egen avsnittsleder, men ledes av avsnittslederne på lokal etterforskning.

Ungdomssakene ligger under lokalt avsnitt 1 og 2 og behandles av dedikerte etterforskere.

Det ble i møte med ledelsen for avsnittet som behandler saker om vold i nære relasjoner opplyst at avsnittet har hatt et høyt sykefravær som i all hovedsak skyldes høy arbeidsbelastning som følge av antallet tilrettelagte avhør som må gjennomføres innen korte frister. TA-avhører bistår også Enhet Øst og utenfor distriktet med gjennomføring av TA.

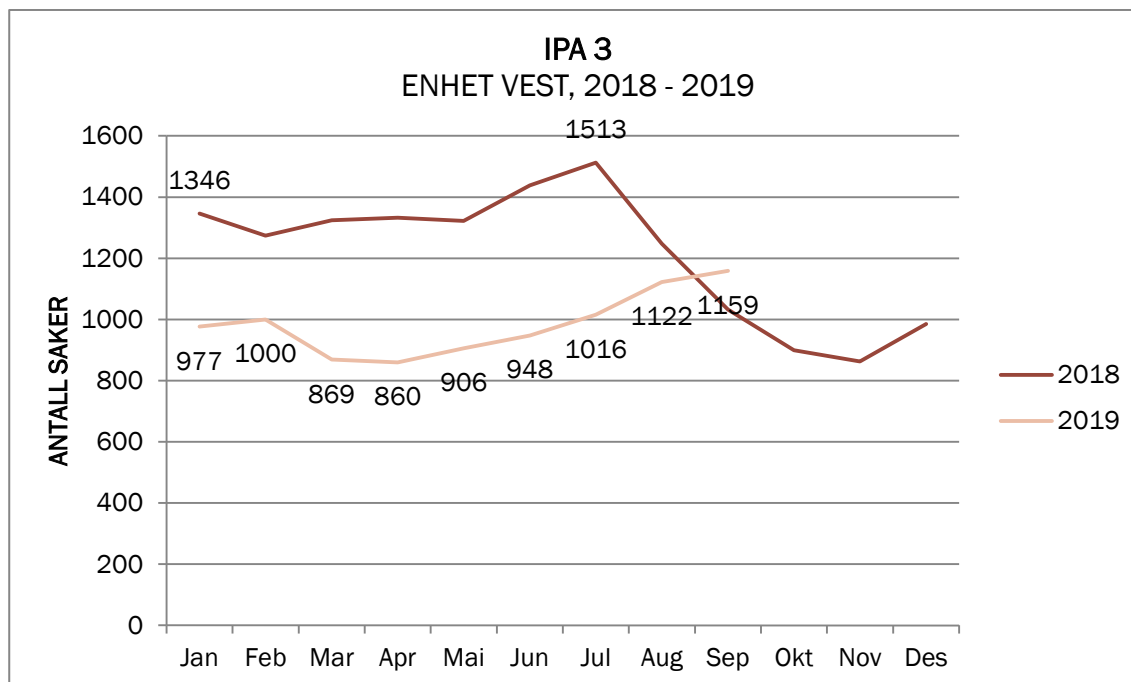
Enheten har foretatt grep for å skape en mindre belastende og forutsigbar arbeidshverdag for etterforskerne (se nærmere under punktet om møte med ledelsen for avsnitt for vold i nære relasjoner).

Om restansesituasjonen ved enheten

Tabellen viser fordeling av restanser på etterforsker/påtale i september 2019:

	IPA3	IPA12
Etterforsker	628	62
Koordinering	2	0
Påtale	529	69
SUM	1159	131

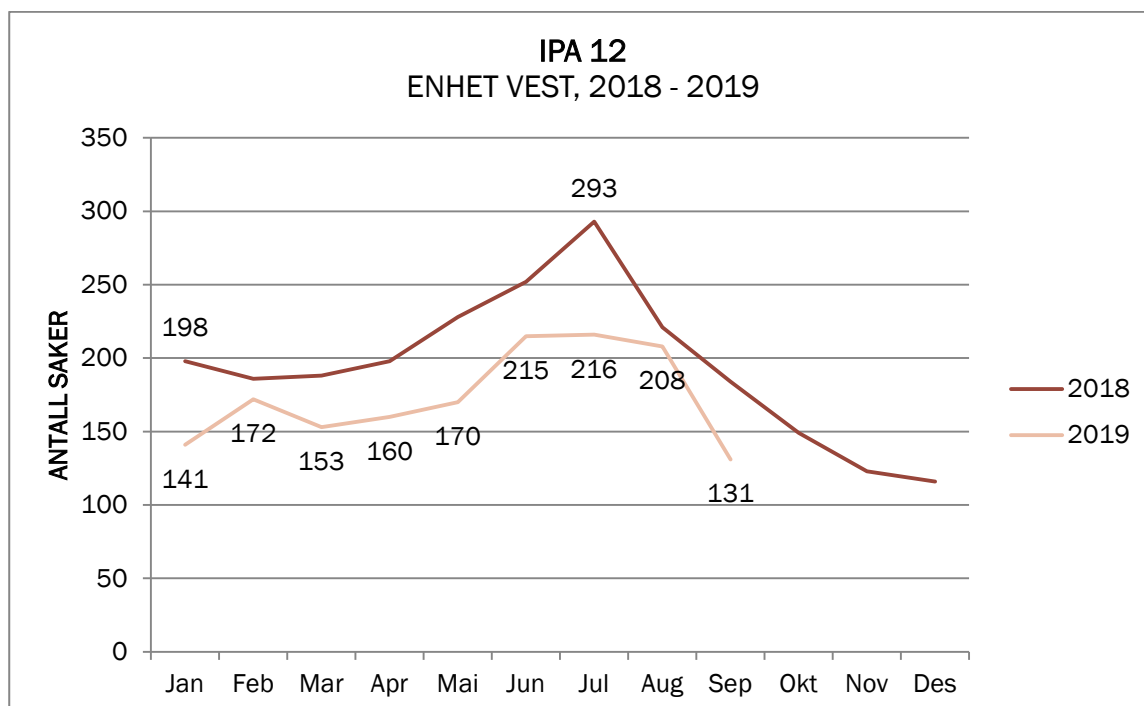
Nedenfor ser man utviklingen av antallet registrerte saker og restanseutviklingen for hhv. ikke påtaleavgjorte saker over 3 måneder og ikke påtaleavgjorte saker over 12 måneder.

Som en ser av tabellen over er det frem til april 2019 god utvikling og nedgang i IPA 3 før kurven deretter er noe stigende.

ENV opplyser at det er en liten økning på IPA 3, dog ikke urovekkende. De er tett på måloppnåelse gjennom store deler av året. Økningen i mai – juni skyldes delvis at ENV fra april måned overtok saksansvaret for saker om seksuelle overgrep fra Majorstua krets uten at det ble gitt ressurstilfang.

Enheten opplever heller ikke å hatt drahjelp fra restanseprosjekt for håndtering av disse sakene. ENV har imidlertid omprioritert egne ressurser fra lokal etterforskning.

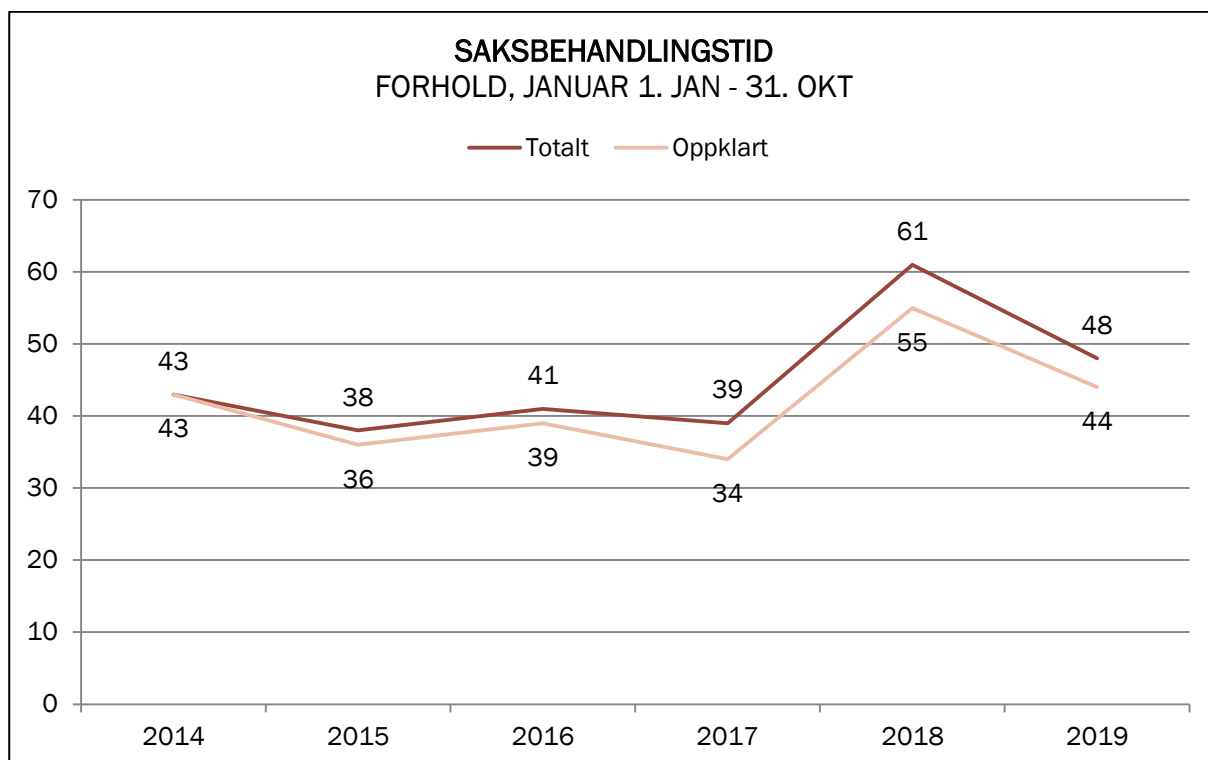
Som det fremgår av tabellen over er tallene stabile og betydelig lavere enn fjoråret. Økningen fra april måned skyldes etter det opplyste blant annet at et sakskompleks med ca. 60 saker som var stilt i bero ble gjennomført til etterforskning og påtaleavgjort da vedkommende ble pågrepet i utlandet.

Det synes som ENV har fått kontroll på IPA12-sakene, hvilket er positivt.

ENV har videreført arbeidet med restanser ved såkalte "restanseuker" som gjennomføres to ganger i året både på påtale og etterforskning. I 2019 er det for etterforskningsavsnittets del tilført ressurser fra alle seksjoner i forbindelse med restanseukene. Enheten opplever at mange saker blir tatt unna i forbindelse med denne innsatsen. For øvrig har enheten fokus på årsakene til restansene og tema er jevnlig oppe i ledermøtene. Det er nylig innført månedlige "team-ros" hvor både påtaleledelse,

etterforskningsledelse, etterforskere og juristene møtes. Dette oppleves som svært positivt av samtlige og bidrar til god kontroll over alle saker som er under etterforskning. Videre er det også nylig innført "ros-samtaler" med den enkelte jurist, noe som skal bidra til å "holde trykket oppe" både på nye saker og restanser. Etter vårt syn er jevnlig oppfølging av porteføljene viktig og vi håper dette blir prioritert av den enkelte.

Saker hvor gjerningspersonen er under 18

Som det fremgår av tabellen overstiger saksbehandlingstiden den lovbestemte fristen på 42 dager. ENV har heller ikke nådd målet om at 80 % av sakene skal være avgjort nevnte frist. Det er ikke måloppnåelse, men den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er på 47,8 dager hvilket er bra. Sakene er høyt prioritert og de fleste av sakene som er ferdig etterforsket avgjøres raskt.

Hovedårsaken til at det ikke er måloppnåelse er en økende andel av komplekse saker av alvorlig karakter, til dels begått av flere i felleskap samt at sakene ofte omfatter ulike lovbruddskategorier, herunder seksuallovbrudd. I tillegg kommer at hver enkelt gjerningsperson ofte er anmeldt i andre sakskomplekser og sammen med andre personer samt at noen pådrar seg nye forhold under etterforskningen og irettføring av sakene. Det er tidkrevende både å etterforske og å påtale avgjøre disse sakene. Dette ble også bekreftet i møte med de som behandler disse sakene – se nedenfor.

Eget ungdomsavsnitt er vurdert, men ikke funnet nødvendig da enheten selv mener det fungerer bra slik det er organisert i dag. Det er godt samarbeid mellom lokal etterforskning, avsnitt for forebygging og patruljene og et tverrfaglig personfokus med planer tilpasset den enkelte ungdom.

Statsadvokaten ser de ovennevnte utfordringene med å overholde fristen på 42 dager. Dette synes å være et generelt problem både i Oslo politidistrikt og Øst politidistrikt.

Voldssakene

Når det gjelder voldssaker med frist hitsettes fra politiets svarbrev:

"Målet om at 80 % av sakene skal være påtaleavgjort innen fristen på 90 dager er ikke nådd og pr 1. november 2019 var resultatet 30 %, altså en negativ differanse på 50 %. Dette er en liten forbedring fra 2018, da andelen oppklarte saker innen fristen lå mellom 16, 7 og 26, 1 %.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden på oppklarte voldssaker var pr 1. november 2019 på 165 dager."

Statsadvokaten finner det bekymringsfullt at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er så vidt lang. Politiet har imidlertid opplyst at det ventes en bedring av resultatet for 2020, og det vises til redegjørelse i svarbrevet således:

"Vi forventer en bedring av resultatet framover da porteføljen av voldssaker med frist nå er godt nedarbeidet og i all hovedsak består av nyere saker.

Påtaleansvarlig skal skrive etterforskningsordre i prioriterte voldssaker og det skal settes frist for ferdigstillelse. Voldssakene får spesiell oppmerksomhet på Solsikken og i ROS.

Fra og med 1. november 2019 har vi iverksatt månedlige "team-ros" som involverer påtaleansvarlig, etterforsker, politifaglig etterforsker og avsnittsledere. Her vil fristsakene bli undergitt spesiell oppmerksomhet med tanke på fremdrift. Vi har store forventninger til effekten av dette."

Vi antar at en del av årsaken til de høye tallene er ressursoverføring internt i ENV fra avsnitt for lokal generell etterforskning til avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.

Arbeidet med menneskehandel og arbeidsmarkeds kriminalitet

Enheten opplyser at det er ingen endringer fra forrige inspeksjon. Det vises således til vår rapport av 18. desember 2018 s. 5 og fra rapporten hitsettes:

"Oslo statsadvokatembeter har tidligere påpekt at arbeidet med å avdekke menneskehandel og arbeidsmarkeds kriminalitet i noen grad vanskeliggjøres ved at det er en lang rekke forskjellige straffbare forhold som kan gi indikasjoner på disse to "sakstypene". Dette innebærer at slik kriminalitet ikke direkte kan leses ut av BL

(bortsett fra menneskehandelsakene). Dette innebærer igjen at de som behandler sakene må ha fenomenforståelse og aktivt fange opp, og varsle FEE om de enkeltsaker det er grunn til å se nærmere på. Det krever også at politiet har analysekompetanse og analysekapasitet, slik at de aktuelle sakene blir identifisert og ettergått.

Politiet må finne løsninger som gjør at disse sakstypene blir avdekket."

Under inspeksjonen ble det imidlertid opplyst at FUF (Felles enhet for utlending og forvaltning), som har saksansvaret bl.a. for brudd på utlendingsloven, vil tilby sine patruljer ut til de geografiske enhetene for å øke kompetansen på det aktuelle feltet. Dette vil forhåpentligvis øke mulighetene for å avdekke saker som kan gjelde menneskehandel eller arbeidsmarkeds kriminalitet.

Rettsoppmøter mm.:

	2018	Pr. 1. november 2019
Behandlingen av "egne saker":		
Antall hovedforhandlinger	253	216
Rettsdager i "egne saker":		
Hovedforhandlinger	497	333
Fengslingsmøter	239	175
Tilrettelagte avhør	182	116
Andre rettsmøter	11	9
Totalt antall rettsdager	929	633
Fengslinger (inkl. kontorforretninger):		
Førstegangsfengslinger	128	115
Forlengelser	243	201
Tilståelsesdommer:	-	-
Oppnevningssaker:	49	45
Antall rettsdager	92	135

Antall hovedforhandlinger synes stabilt til tross for at det synes å ligge an til noe reduksjon i antall rettsdager i egne saker. Imidlertid er det en økning i antall rettsdager i saker hvor politiet er oppnevnt av statsadvokaten.

Møte med allmennjuristene:

Det ble avholdt eget møte med jurister fra allmennseksjonen. 12 jurister deltok – stedsplassert både i Sandvika og på Majorstua. Formålet med møtet var å få tilbakemeldinger på organisering, bemanning og arbeidshverdagen på seksjonen generelt.

Det var særlig tre temaer som utpekte seg under samtalen; rettsoppmøter, etterforskningsledelse og henvendelser utenfra samt innføringen av FSI og LSM.

Det synes som det er litt variasjon blant juristene når det gjelder antall rettsoppmøter. En forteller at hun er mye oftere i retten nå enn tidligere, samt at sakene er flere og større. Hun er usikker på hva som er årsaken til dette, men nevner restansarbeidet som en mulig forklaring. Sistnevnte kjenner også flere seg igjen i, og viser til at dette fører til «følgefeil» i den forstand at mange påtaleavgjørelser i en gitt periode medfører økning i rettsoppmøter i neste runde. Dette gjentar seg og gjør det litt vanskelig å planlegge. I tillegg berammer ofte tingretten sakene svært raskt, og noen ganger såpass raskt at man velger å vente med å sende over tiltaler til man vet at man har tid til å aktorere saken. Det nevnes også at tingretten ikke alltid respekterer de føringer som er gitt fra distriktet når det gjelder tid til forberedelse mellom hovedforhandlinger. På spørsmål bekrefter de fleste at de stort sett går med egne saker, og at dette er en praksis de forsøker å opprettholde for å unngå dobbeltarbeid.

Under temaet etterforskningsledelse var det unison enighet om at de bruker vesentlig mer tid på dette i dag enn tidligere. Dette er ikke nødvendigvis bare negativt, men mange henvendelser gjelder forhold som fint kunne vært avklart med den politifaglige etterforskningslederen (PEL). Det synes som om det har blitt en innarbeidet praksis blant enkelte etterforskerne å ta direkte kontakt med saksansvarlig jurist så fort det dukker opp små og store spørsmål, og at PEL ikke benyttes. I noen tilfeller henviser PEL dessuten etterforskeren til juristen, enten fordi vedkommende selv er for uerfaren eller fordi han eller hun har for mange arbeidsoppgaver selv. Det generelle inntrykket er at etterforskerne har blitt mindre selvstendige, og at de oftere er uerfarne. En jurist lurer på om dette er noe de faktisk lærer på PHS, da hun flere ganger har opplevd at studenter kommer og spør henne om hva avhørene skal omhandle – nærmest før de har lest saken selv. Økt trykk på juristene har blitt tatt opp med ledelsen, med det resultat at man nå har innført ROS møter for avklaring av etterforskningskritt mm.

I forlengelsen av diskusjonen rundt henvendelser fra etterforskere, kom gruppen også inn på telefonhenvendelser om stort og smått. De opplever generelt stor pågang på telefonen og for mange så er det vanskelig å skjerme seg mot dette, da sentralbordet setter over telefoner uavhengig av hvilke beskjeder som blir gitt om tilgjengelighet. En jurist forteller at hun setter telefonen i flymodus for å få arbeidsro når hun skal forberede seg til rettsoppmøter eller påtaleavgjøre saker. Flere gir uttrykk for at en årsak til «telefontrykket» er at alle saker føres på GDE juristen når den

anmeldes. Dette medfører at alle henvendelser settes til han eller henne, samtidig som saken ofte håndteres av FSI eller LSM uten at GDE jurist involveres. Dette, i kombinasjon med at det sjelden fremgår hvem som er etterforsker på saken, medfører at man bruker mye tid på henvendelser som burde vært ivare tatt av den juristen som har håndtert saken.

Tilsvarende betraktninger gjelder også håndtering av klagesaker, ikke-vedtatte forelegg, utkvittering av beslag, henvendelser fra patrulje osv, i det GDE juristen må sette seg inn i saker som vedkommende aldri har hatt noe med, uten at det er laget noe system for notoritet for hva FSI eller LSM jurist har tenkt. Man må også ha tilgang til selve papirsaken for å finne ut hvilken jurist som har håndtert saken, da dette ikke fremgår elektronisk. Samtlige er med andre ord sterkt kritiske til at saker skal føres på GDE jurist før den faktisk er oversendt GDE, da dette medfører mye dobbeltarbeid, frustrasjon for den som henvender seg og levner generelt et dårlig inntrykk av etaten fordi man ikke klarer å svare ut henvendelser på en tillitsvekkende måte.

På spørsmål om juristene opplever at FSI og LSM fungerer etter hensikten, er tilbakemeldingene delte. Med forbehold om det som allerede er sagt om påtaleansvar, så synes det som at det er enighet om at FSI fungerer greit. Når det gjelder LSM så synes det som at de i Sandvika opplever at dette fungerer bedre enn de som er steds plassert på Majorstua. Årsaken til dette forklares med at i Sandvika er kontoret bemannet med en erfaren påtalejurist og etterforsker – og at det minner mer om den gamle ordningen med jourkontor. Majorstua-juristene synes imidlertid å være enige om at LSM er mer en flaskehals enn en ressurs, og at de uansett hvor saken ligger må bruke tid på holde seg oppdatert i tilfelle de plutselig får den i fanget, typisk ved fengslinger, eller for å forsikre seg om at ting ikke glipper, typisk ved alvorlige hendelser. Dette skyldes uklarhet om hvem som trekker saken, om det blir en foreleggsak, tiltale e.l. Det oppleves rett og slett som at det hele tiden er et stort usikkerhetsmoment rundt hvem som tar tak i hva og hva som faktisk blir gjort – et vakuum fra saken oppstår (eller anmeldes) til den havner hos ansvarlig jurist på GDE.

Når det gjelder samarbeid og erfaringsutveksling blant allmennjuristene, så opplever de fleste at det er svært lav terskel for å diskutere saker med kollegaer. Det oppleves også at det er noe ledelsen aksepterer og oppmuntrer til. Samtidig synes det ikke å være laget noe system rundt dette – enten ved at man har fast praksis for å dele informasjon med hverandre på epost eller at det er laget mer formelle arenaer hvor fag kan diskuteres eksempelvis i for av faglunsj, gruppemøter e.l.

Møte om ungdomssakene:

Det var ni deltakere i møtet, hvorav tre ledere, tre politifaglige etterforskningsledere og tre U18-jurister. Følgende temaer ble drøftet: bemanning og organisering, samarbeid og dialog mellom etterforskere og jurister, porteføljehåndtering samt reaksjonsvalg.

Bemanning og organisering

På Majorstua er det en politifaglig etterforskningsleder (PEL), samt to etterforskere, som utelukkende jobber med U18-saker. De er lokalisert sammen med avsnittets øvrige etterforskere. Ved behov – typisk ved planlagte aksjoner, når det oppstår mer alvorlige og komplekse hendelser ol. – får de bistand fra øvrige etterforskere og ordenspatruljer. Som følge av dette så oppleves ressursituasjonen som tilfredsstillende, og at samarbeidet med øvrige etterforskere mm. er velfungerende. En viktig og positiv synergieffekt av samarbeidet på tvers er kunnskapsspredning om de særegenheter som gjør seg gjeldende i ungdomssaker, samt at kanskje særlig ordenspatruljene blir mer kjent med hvordan ungdom følges opp i straffesporet – altså at det har en langtidseffekt. På juristsiden er det en dedikert jurist som jobber med de tyngre ungdomssakene – typisk der hvor det er aktuelt med alternative straffereaksjoner som ungdomsstraff. Øvrige ungdomssaker fordeles på samtlige jurister.

I Sandvika er det en politifaglig etterforskningsleder og en etterforsker som har ansvar for U18-saker. De opplever i liten grad å få bistand fra andre, annet enn når det oppstår helt spesielle hendelser, og at ressursituasjonen er krevende og at det er vanskelig å holde seg ajour. Etterforskeren er lokalisert sammen med forebyggende og dette oppleves som positivt, da man fanger opp mye informasjon som ofte får stor betydning for etterforskningsarbeid opp mot de samme ungdommene i senere saker. I Asker er det kun en politifaglig etterforskningsleder, og også her oppleves ressursituasjonen som krevende. På juristsiden er det to jurister som har ansvar for alle U18-sakene i Sandvika og Asker og som har sakstrekk annenhver uke. Disse har i tillegg «ordinær, nesten full» portefølje ved siden av. De opplever ressursituasjonen som tidvis krevende og at det går litt «opp og ned». Akkurat nå mener de at de har god kontroll, og forklarer dette dels med at tilfanget av nye saker er noe lavere samt at de begge har fått mer erfaring og kunnskap om ungdomsarbeidet.

Både på Majorstua og i Sandvika og Asker oppleves samarbeidet med mellom etterforskere og jurister som godt, og det er svært lav terskel for å ta kontakt. Som oftest tar etterforsker direkte kontakt med juristen når det er behov. Juristene og etterforskerne er lokalisert i samme bygg i Sandvika og på Majorstua, mens Asker må ta kontakt per telefon. På spørsmål om det er behov for faste møter for å diskutere saker så avvises det av de fleste, med unntak av PEL i Asker. Hun er enig i at samarbeidet fungerer godt, men kunne tenkt seg en saksgjennomgang i forkant av KOG-møtene. Dette fordi juristene ikke alltid møter, eller fordi det er «feil» jurist som møter, og at det i slike tilfeller er greit å vite hva juristen tenker om veien videre. Enheten opplyser om at man har vurdert om man burde hatt en fast jurist i Asker også, men så langt har man ikke landet noe her da det handler om ressursfordeling. Det er heller ikke gitt at man skal ha jurister som kun arbeider med U18-saker også av hensyn til den enkelte jurist fordi det oppleves som positivt å ha en variert hverdag med jevnlig hovedforhandlinger.

Porteføljehåndtering

Saker fordeles etter hvilken tilknytning adressen til mistenkte/ siktede har til barnevernet. Det avgjørende er således ikke hvor det straffbare forholdet skjedde. Samtidig er man ikke helt tro mot trekkinstruksen i alle saker, da det noen ganger kan være mest praktisk å velge andre løsninger. Dette er det enighet om.

Alle U18-saker går først til FSI, deretter til LSM og så til den juristen som trekker saken. Overgangen mellom de ulike leddene oppleves generelt som uproblematisk, og U18-sakene fanges stort sett raskt opp av ungdomsjuristene. Det har imidlertid forekommet at det har vært registreringsforsinkelser, men dette er ikke «normalen». En utfordring er at enkelte anmeldere – typisk store kjøpesenter ol. – samler opp anmeldelser før disse leveres til politiet. I Sandvika har man løst dette ved at PEL henter sakene på senteret regelmessig, og deretter fører saken på den juristen som trekker saken.

For å sikre at man har kontroll på sakene så har man nå innført såkalte ROS-møter, hvor man regelmessig går igjennom alle sakene i porteføljen. Formålet er å avklare etterforskningsskritt, identifisere propper i systemet ol. Dette er forholdsvis ny praksis så man vet ikke helt effekten av det, men så langt er erfaringene gode. Også Solsikkerapportene og JUS610 nevnes som viktige verktøy for å ha kontroll med porteføljen. Det vises for øvrig til det som er skrevet over om dette.

Generelt så opplever de også at de har god kontroll på saksbehandlingsfrister. Overskridelsene skjer gjerne i større saker hvor det kreves en del ulike etterforskningsskritt, noe som er uunngåelig. De opplever i liten grad at det er ren liggetid i U18-sakene.

På spørsmål om man i noen saker tenker at det kan være lurt påtaleavgjøre kompleksere og heller bygge ny sak ved nye forhold, så opplyses det om at dette er noe man nå har større fokus på enn tidligere. Det fremheves fra statsadvokaten at hensynet til rask reaksjon og felles pådømmelse i noen saker må veies mot hverandre, og at det ofte kan være riktig og viktig å gå for rask reaksjon i U18-sakene.

Reaksjonsvalg

Statsadvokaten viste til at man tidligere hadde gitt tilbakemelding om at man manglet oversikt over straffarter og hvilke strafferettslige reaksjoner som kunne være aktuelle i U18-saker, og lurte på om det var noen endring her.

Det opplyses at dette er noe de snakker om, og at det er noe de fortsatt savner. De forsøker å følge en felles linje, men det er ikke alltid like lett å få til dette. Ungdomsforum i Oslo politidistrikt praktiseres fortsatt, og dette er noe som bør tas tak i der. Et slags påtaledirektiv for U18-saker, samt en dreiebok for behandling av slike saker, er ønskelig og vil bli spilt inn til FOA.

- En utfordring når man skal forsøke å fastsette riktig reaksjon i U18-sakene er også at tilbudene i de ulike delene av distriktet er forskjellige. Noen bydeler har for eksempel egne ruskonsulenter som muliggjør ruskontrakt, mens i andre bydeler klarer man ikke å følge opp dette. Et annet eksempel er at barnevernet er presset på kapasitet og ikke klarer å håndtere alt det som politiet sender over. De er opptatt av at selv om man eventuelt lager et U18 direktiv, så må fortsatt hver sak vurderes individuelt. Det viktigste må være at den aktuelle ungdommen får riktig reaksjon, ikke at den nødvendigvis er lik reaksjonen som generelt gis. Statsadvokaten er enig i dette.

På spørsmål om det er notoritet rundt vurderinger knyttet til valg av straffereaksjon, så opplyses det at man normalt skriver noe om dette i forelegget eller i påtaleavgjørelsen. Det er sjelden man lager en egen rapport, notat eller logg i BL.

Møte med avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep

Det ble avholdt et eget møte med ledelsen ved Avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep, hvor formålet med møtet var å høre om hvordan organiseringen fungerte, om fellestjenester for hele politidistriktet, samt om kapasiteten på etterforskning og påtale.

På møtet deltok seksjonsleder for etterforskning, avsnittsleder for vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd, teamleder for vold i nære relasjoner, avsnittsleder for påtale i Sandvika og seksjonsleder påtale.

Avsnittet har til sammen syv påtalejurister, hvorav tre jurister jobber med seksuallovbrudd og de øvrige jobber med vold i nære relasjoner. Alle juristene er steds plassert i Sandvika. En av juristene som har ansvar for seksuallovbrudd er ansatt nylig. Det er tale om en jurist med lang erfaring fra området. Vedkommende jurist har gjennomgått hele porteføljen for seksuallovbruddssaker og avsnittet har med det fått ryddet i porteføljen.

Avsnittet har til sammen 35 etterforskere samt tre ansatte på straffesaksstøtte. Etterforskerne arbeider kun på dagtid. Etterforskerne er inndelt i tre etterforskningsgrupper, hvor to av gruppene jobber med vold i nære relasjoner og har jour hver annen uke, mens en av gruppene arbeider med seksuallovbrudd og trekker saker hver uke. Etterforskerne som jobber med seksuallovbrudd skal deles i to avsnitt på nyåret 2020.

Avsnittet har totalt seks avhørere med særskilt utdanning i å ta tilrettelagte avhør(TA). Ingen av disse har særskilt spesialisering i TA i seksuallovbruddssaker, men den ene avhøreren har erfaring med etterforskning i seksuallovbruddssaker. Det er kun én av TA-avhørerne som har som

fulltidsjobb å ta TA. De øvrige avhørerne er enten etterforskningsleder, TA-koordinator eller etterforsker i tillegg.

ENV har etter det opplyste 25 % av Oslo politidistrikts totale antall saker som gjelder vold i nære relasjoner.

Det er opplyst at samhandlingen med Barnehuset om TA er god.

Avsnittet har i perioden 1. januar 2019 til 30. september 2019 gjennomført 107 TA. 38 av avhørene er ikke innenfor frist. Det er opplyst at årsaken til fristbruddene er at TA-avhørerne også har andre arbeidsoppgaver, jf. ovenfor, samt at to avhørere har vært sykemeldt i perioder. Det at kun én TA-avhører er dedikert til denne oppgaven, medfører en sårbarhet for avsnittet. Det er opplyst at for å avhjelpe denne sårbarheten og unngå for mye overtid- og kveldsarbeid for avhørere som skal ta TA, sørger man først for at en avhører er tilgjengelig til aktuelt tidspunkt før avhør berammes. Slik sørger man også for en mer forutsigbar arbeidshverdag for avhørerne.

Det synes å være godt og tett samarbeid mellom påtale og etterforskning i de enkelte sakene. Det avholdes møter etter sakstrekk-ukene slik at nye innkomne saker raskt kan settes i riktig spor. Det er opplyst at restansene i hovedsak ligger på etterforskning, og mindre på påtalesiden. Avsnittet har egen parole(morgenmøte) hver dag, hvor saker som kommer inn gjennomgås og prioriteres.

Til dels grove partnervoldsaker kan bli liggende lenge før man iverksetter etterforskning. Dette skyldes at TA-saker, med korte frister, skal prioriteres og går foran. Det ble i år, som i 2018, trukket frem som et ønske fra enheten at man ideelt sett burde hatt en egen gruppe etterforskere som jobber kun med partnervoldsakene. Per i dag er det ikke ressurser på etterforskersiden til å kunne opprette en slik gruppe. Det enheten gjør for å bøte noe på dette, er restanseaksjoner hvor man får bistand fra etterforskere og jurister på allmenn til å få ferdigstilt sakene, eventuelt at sakene raskt fordeles til jurister på allmenn etter at de kommer inn.

Det er opplyst at ENV har igangsatt et prøveprosjekt hvor etterforskerne skriver avhørene undervegs i avhøret. Tanken er blant annet at man i avhørene raskere skal komme frem til det som er relevant for saken, og at avhørene ikke skal bli for lange. Prosjektet har fått blandet mottakelse fra etterforskningsiden. Prøveprosjektet var innledningsvis tenkt avsluttet ved årsskiftet 2019/2020, men forlenges nå frem til sommeren 2020.

Avsnittets kontakt med de lokale barnevernstjenestene fungerer bra. Det sitter en barnevenskonsulent på Majorstua, som kommer til Sandvika en gang i uken. Avsnittet samler også barnevernene en gang i året til et møte. Det opplyses at anmeldelser fra de ulike barnevernene er av varierende kvalitet og omfang. Noen bydeler og kommuners barnevern er bedre enn andre. Det er særlig alvorlighetsgraden i det som anmeldes som er ulik. Avsnittet har en jourtelefon til

etterforskning hvor også barnevernsansatte kan ringe og diskutere anonymiserte saker i forkant av en eventuell anmeldelse til politiet.

ENV overtok i april 2019 ansvaret for alle seksuallovbruddssaker fra det geografiske området som tidligere var dekket av Majorstua politistasjon. Som nevnt over skjedde denne overføringen av saksansvar uten samtidig overføring av ressurser til etterforskning eller påtale.

Fra 1. januar 2020 vil ENV få ansvaret for saker fra Røyken og Hurum. Det er antatt at dette vil innebære en økning i til sammen ca. 1000 saker per år for Enhet Vest. Det er ikke opplyst hvor stor økning i antall saker dette vil innebære for Avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Man regner imidlertid med at det vil bli spesielt utfordrende med økning i antall TA-saker med overtakelsen av sakene fra Røyken og Hurum. Dette er basert på opplysninger om at Røyken og Hurum hadde 150 TA på halvannet år i 2017 og 2018, men at tallene har gått noe ned i 2019.

Det er jevnlig kontakt mellom Avsnitt for vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd i ENV og tilsvarende avsnitt ved Enhet Øst på Stovner. Kontakten gjelder som regel enkeltsaker. Denne kontakten foregår både på etterforskernivå og mellom påtalejurister. Enhet Øst blir også invitert til fagdager ved Enhet Øst. Enhetene gir hverandre gjensidig bistand til TA.

GJENNOMGANG AV SAKER

1. Alle saker under etterforskning som gjelder mishandling i nære relasjoner (straffeloven §§ 282 og 283). Vi så særlig på fremdriften i sakene.

Vi kontrollerte 20 saker om mishandling i nære relasjoner, hvor anmeldelsene var fra både 2017, 2018 og 2019. Hovedformålet med gjennomgangen var å undersøke om fremdriften i etterforskningen var god.

Vårt hovedinntrykk er at fremdriften er god innledningsvis i etterforskningen, blant annet ved at det raskt lages etterforskningsplaner. Men på det stadiet var det én av de gjennomgåtte sakene som skilte seg negativt ut. Det dreier seg om en sak hvor en lege ved Legevakten innga melding til politiet som følge av plikten som følger av straffeloven § 196. Det tok hele to måneder etter registrering av saken til det ble iverksatt etterforskning.

I mange av sakene hvor det gjøres mye bra etterforskning innledningsvis, viser det seg at det oppstår perioder med inaktivitet som ikke alltid lar seg forklare. Noen ganger skyldes disse oppholdene trolig ferieavvikling eller at man venter på dialogutskrift fra tilrettelagte avhør. I saker hvor det har vært opphold av noe varighet i etterforskningen, anbefaler vi at det skrives en rapport som angir årsakene til inaktiviteten. Årsakene kan ha betydning i beregningen av den samlede "liggetiden", som ofte blir tillagt vekt ved straffutmålingen. Også når årsaken til oppholdet er

manglende saksbehandlingskapasitet og at man derfor må prioritere andre saker, bør det angis i en rapport.

For øvrig merket vi oss at Enhet Vest i behandlingen av denne sakstypen gjør hyppig bruk av besøksforbud for å gi de fornærmede vern mot fortsatte straffbare handlinger.

2. Saker under etterforskning med unge gjerningspersoner (u/18 sakene).

Vi gjennomgikk 8 hovedsaker og lyttet til 10 avhør. Formålet var særlig å se etter fremdrift både i og etter initialfasen, samt å kontrollere at mistenkte er orientert om sine rettigheter på adekvat måte.

Når det gjelder etterforskningens fremdrift var denne i gjennomgående god. Det var enkelte saker som perioder med inaktivitet og særlig gjaldt dette en voldtektssak hvor det både hadde gått tid fra anmeldelse ble mottatt til etterforskning iverksatt, samt at saken tidvis hadde blitt liggende.

Foreholdelsen av rettighetene var for det meste adekvat. Det var imidlertid et par avhør hvor den var mangelfull, herunder informasjonen om at den avhørte ikke har forklaringsplikt til politiet. I en annen sak var det uklart hva slags kontakt politiet hadde hatt med verge forut for avhøret, hvilke informasjon vergen hadde fått og også hvilket standpunkt vergen hadde tatt. Politiet må etter vår oppfatning jobbe med å få større notoritet rundt spørsmålene om verge og kommunikasjonen med disse.

Det bemerkes at i to av avhørene var avhørsrapporten tematisert i ettertid. Det minnes om Riksadvokatens rundskriv nr.2/2016 hvor det fremgår at hovedregelen er at avhørene skal nedtegnes i den rekkefølge opplysningene fremkommer i avhøret.

3. Dommer, forelegg, påtaleunntatelser og eventuelle andre reaksjoner mot unge lovbrøyttere i 2019 (frem til 1. november 2019).

Totalt utgjorde dette ca. 200 saker, hvorav 62 saker ble gjennomgått. Dette utgjør omtrent 30% av saksmengden, noe som gjør at man kan trekke enkelte generelle slutninger.

Hovedinntrykket er at enhet Vest har god kontroll på U18-sakene. De aller fleste sakene var avgjort innenfor lovpålagt frist på seks uker og reaksjonen var i all hovedsak i samsvar med rettspraksis, føringer fra DHP og Påtaledirektiv for Oslo politidistrikt. Fristoverskridelser gjorde seg først og fremst gjeldene i større sakskomplekser, hvor årsaken synes å være behov for mer omfattende etterforskningsskritt. Det ble imidlertid i liten grad avdekket ren liggetid i disse sakene. Det var altså samsvar mellom nødvendig etterforskningsskritt og saksbehandlingstid. Der hvor det var liggetid, så skyldtes det at saken hadde blitt liggende lenge før påtaleavgjørelse. I ett eksempel var liggetiden opp mot seks måneder.

Gjennomgangen viste imidlertid også at i en del saker synes det som at man venter uforholdsmessig lenge med å anmode om PUM. Som følge av saksbehandlingstiden hos kriminalomsorgen medfører dette lengre saksbehandlingstid i straffesaksporet enn nødvendig. Ideelt sett bør slike anmodninger sendes så fort man vurderer at saken vil ende i domstolen, ikke når etterforskningen ellers er ferdigstilt og man skal påtaleavgjøre saken.

Videre viste gjennomgangen at det synes som det er ulik praksis for hvordan mindre saker avgjøres, uten at det fremgår av saken om det er spesielle årsaker til dette. Som eksempel fant statsadvokaten at narkotikabruk var avgjort med påtaleunntatelse, med påtaleunntatelse på vilkår av rusprøver og prøvetid, med ulike prøvetid og med forelegg. Det kan være gode grunner for ulikhetene, men det kan også skyldes at man ikke har noen ensrettet praksis.

Det ble også gjort funn enkeltsaker, som ikke nødvendigvis er representative men som påpekes i et forbedringsperspektiv:

I flere forholdsvis enkle saker – typisk kjøring uten gyldig førerkort, narkotikabruk ol. - foreligger fristoverskridelser. Dette er saker som er ukompliserte å etterforske, og hvor det ikke er noen rimelig grunn til at saken blir liggende.

I flere saker er det gitt påtaleunntatelse for kjøring uten gyldig førerkort, uten at det opplyses om sperrefrist etter vtrl. § 24a og begrensninger i muligheten til å øvelseskjøre. Selv om det ikke har noen rettslige konsekvenser at dette utelates, så bør det likevel tas med informasjon om dette da det kan ha betydning for at vedkommende skal forstå hva han/ hun vedtar.

I en sak ble det gitt påtaleunntatelse for kjøring uten gyldig førerkort og brudd på vtrl. § 3 og § 10. I utgangspunktet synes dette som en for mild reaksjon sett opp i mot forholdes art – selv om det er en U18-sak.

I en sak ble det gitt påtaleunntatelse for to overtredelser av § 305. Siktede, som var rett under 18 år, hadde sendt en rekke seksuelle meldinger og bilder til to jenter på henholdsvis 11 og 12 år, hvor han også hadde spurt om treff. I avhøret fremgår det at han var kjent med alderen til jentene. Antakelig som følge av en uttalelse fra PPT om at han muligens er lettere psykisk utviklingshemmet. Det kan være at påtaleunntatelse er riktig reaksjon i dette tilfelle, men det burde minimum vært innhentet en prejudisiell i forkant før avgjørelsen ble tatt. Det er dessuten ikke utenkelig at dette er en person som politiet kan møte på i fremtiden sett i lys av forholdets art, og en foreløpig avklaring vil også være til hjelp i fremtidige saker.

Det ble funnet eksempler på at ikke-vedtatte forelegg og konfliktråd som ikke har blitt gjennomført (pga siktedes opptreden) har blitt avgjort ved påtaleunntatelse i neste runde. Det kan være at tidsperspektivet fra brudd til politiet tar tak i saken forsvarer en slik løsning, men det er ikke heldig – verken i lys av individual- eller allmennpreventive hensyn.

Avslutningsvis ble det også funnet en sak som gjaldt kroppskrenkelse i nedre sjikt mellom to ungdommer som går på samme skole, som var blitt avgjort med påtaleunntatelse. I slike saker vil konfliktråd typisk være en bedre reaksjon i et tryggende og forebyggende perspektiv. I saken var de fornærmede heller ikke spurt om dette var noe de samtykket til.

4. Økonomiske straffesaker (bedragerier mv.) under etterforskning eller som for øvrig ikke er påtaleavgjort ved GDE/allmenngruppene.

Det ble gjennomgått 34 hovedsaker og 93 vedleggssaker, til sammen 127 unike saker (BL numre).

Det ble for det første sett på hvor lang tid det tok før sakene ble undergitt etterforskning.

Av de 34 hovedsakene var 5 saker stilt i bero. Av de øvrige 29 hovedsakene var det iverksatt etterforskning innen ca. en måned fra mottak av anmeldelse i 13 av sakene. I 16 av sakene gikk det fra 3 måneder til 1 år før etterforskning ble iverksatt.

Det ble også sett på om det var liggetid i sakene, det vil si total inaktivitet, jf. HR-2016-225-S. Dette ble undersøkt ved hjelp av dateringen i BL. Det kan således være at det i noen av sakene i realiteten ikke foreligger total inaktivitet, slik Høyesterett har formulert det, men at inaktiviteten skyldes for eksempel at man avventer analyse eller andre etterforskningskritt som ikke fremkommer i dokumentlisten i BL.

I de fleste av sakene tilsvarte liggetiden den tiden det tok før etterforskning var iverksatt, men det var også noe liggetid undervegs i etterforskningen i noen saker. Ved ett tilfelle var det inaktivitet på 2-4 måneder ved 4 anledninger, til sammen 11 måneders liggetid, etter at etterforskning var iverksatt.

Videre bemerkes at det blant de 34 sakene var 19 saker anmeldt av NAV. Den ene av disse er begjært stilt i bero av NAV som følge av problematikken knyttet til EØS-forordningen.

Statsadvokaten påpeker at i disse sakene er det i all hovedsak kun avhør av mistenkte som må tas av etterforskningskritt før saken kan påtaleavgjøres. Likevel ser en at det i hele 11 av disse sakene går fra 3 til 9 måneder før etterforskning iverksettes.

5. Vi skal også se på økonomiske straffesaker som er henlagt i løpet av 2019 (pr. inspeksjonstidspunktet).

I alt hadde Enhet Vest henlagt 247 saker, herunder 106 (inkl. vedleggsaker) var henlagt på manglende saksbehandlingskapasitet og 64 (inklusive vedleggsaker) på bevisets stilling.

Av de 106 kapasitetshenleggelsene ble 15 gjennomgått. Inntrykket er at sakene henlegges kort tid etter anmeldelse med utfyllende brev til alle anmeldere. Enkelte av sakene var påklaget til statsadvokaten som i de undersøkte saker opprettholdt henleggelsen.

Av de 64 henleggelsene på bevisets stilling ble 44 saker (inklusive vedleggsaker) gjennomgått. Det ble særlig sett på fremdrift fra anmeldelse til sakene undergis etterforskning. Fremdriften ble undersøkt ved hjelp av dateringen i BL.

I fire av sakene gikk det hhv. 4, 5, 7 og 11 mnd. etter anmeldelse var inngitt før etterforskning ble iverksatt. I noen av sakene var det også noen inaktive perioder underveis i etterforskningen. Ved ett tilfelle var det etter igangsatt etterforskning inaktivitet på 9-10 måneder før saken ble henlagt.

I de øvrige saker var det intet å bemerke.

6. Dommer (og eventuelle forelegg) som gjelder overtredelse av straffeloven § 272 (grov kroppskrenkelse), § 273 (kroppsskade) fra 1.1.2019 til 1.11.2019.

I forbindelse med inspeksjonen ble det fremlagt en liste som inneholdt 31 saker. Av disse var 5 saker vedleggsaker. 30 av sakene var tiltalebeslutninger og en var avgjort med forelegg. Saken som gjaldt forelegg var korrekt subsumert som kroppskrenkelse etter straffeloven § 271, men politiet hadde ikke kodet saken om i forbindelse det ble truffet påtaleavgjørelse. 11 av sakene gjaldt grov kroppskrenkelse, mens 20 av sakene gjaldt kroppsskader.

Samtlige saker ble gjennomgått for å se om subsumsjonen var riktig og om påstanden for retten var adekvat.

Når gjelder subsumsjonen i de siktelsene/tiltalene som forelå så var de stort sett riktig. Vi nevner at i en voldssak er tatt ut tiltale etter straffeloven § 273 der skade oppsto som følge av at tiltalte falt og ikke som direkte følge av slaget. Ofte tar man ut tiltale på kroppskrenkelse med følgeskade (§ 272) i denne type saker. Ved en konkret gjennomgang av faktum slik den fremstår i sakens dokumenter så er subsumeringen under den forsettlige skadebestemmelsen etter vår mening riktig. Vi nevner også at vi fant en tiltale for grov kroppskrenkelse på en kvelertaksak. Dette er en sakstype som ikke direkte kommer inn under elementene som konkret nevnes i straffeloven § 272, men vi har tidligere gitt uttrykk for at dette bør prøves opp mot denne bestemmelsen. Det skal nevnes at denne tiltalen er tatt ut av statsadvokaten uten at det forelå innstilling på grov kroppskrenkelse.

I en del av sakene var det kun utferdiget tiltalebeslutning og sakene lå til berømmelse. I over halvparten av sakene var tiltalen for grov kroppskrenkelse/kroppsskade kombinert med andre tiltaleposter. Noen av sakene var svært omfangsrike. Dette gjorde det vanskelig å trekke sikre slutninger om hva slags betydning voldssakene ble tillagt under straffutmålingen. I de sakene det var mulig å trekke noen slutninger om hva påstanden for kroppskrenkelsen/kroppsskaden var virket

politiadvokatenes påstander for retten adekvate. Dette gjeldet også i en sak det tiltale ble frifunnet vor grov kroppskrenkelse, men dømt for enkelte andre mindre poster.

Vi merket oss også at det i et par saker var skrevet siktelse etter § 272 uten at de alternativene som ikke var aktuelle i lovegjengivelsen var fjernet. Dette gjør tiltalen vanskeligere å lese og man bør sørge for at det gjøres systematisk i tiden fremover.

OPPSUMMERING

Som etter inspeksjonen av enheten i 2018 har statsadvokatene et godt inntrykk av straffesaksbehandlingen i ENV. Det har vært et bevisst valg å styrke etterforskningen av saker som gjelder mishandling i nære relasjoner og seksuallovbrudd og som påpekt ovenfor synes det å være et godt samarbeid mellom etterforskning og påtale. Hva gjelder prøveprosjektet om protokollering av avhør vil vi følge dette med interesse fremover. ENV har fortsatt utfordringer knyttet til etterforskningen og prioriteringen av grov partnervold. Som ellers i både Oslo politidistrikt og i Øst politidistrikt ser vi at bl.a. fristene for gjennomføringen av TA bidrar til at disse sakene blir prioritert og at andre, og kanskje mer alvorlige saker, blir liggende. En slik bruk av ressursene øker saksbehandlingstiden i sakene som legges til side og bidrar til periodevis inaktivitet som, etter vårt syn, er lite ressurseffektivt fordi man må sette seg inn i saken på nytt flere ganger, samt medfører ikke sjelden at både etterforsker og jurist endres i løpet av etterforskningen.

Når det gjelder ansvaret for etterforskningen av seksuallovbruddssakene som nylig er overtatt fra FEE vil vi se nærmere på dette ved neste års inspeksjon. Det er positivt at ENV har økt både kompetansen og ressursene på dette felt ved omprioritering internt. I og med at ENV selv opplyser at denne omprioriteringen har medført økte restanser og økt saksbehandlingstid på voldssakene, blir det interessant å se utviklingene fremover.

Med vennlig hilsen

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Nina Prebe

Fung. førstestatsadvokat

Gjenpart sendes til Politidirektoratet og riksadvokaten. (På e-post til postmottaket)